

24.1.2019

STANOVISKO

Výboru pre rozvoj

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k vykonávaniu nariadenia (EÚ) č. 978/2012 o VSP
(2018/2107(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Frank Engel

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta hodnotenie všeobecného systému preferencií (VSP) Európskej únie v polovici trvania, ktoré uskutočnila Komisia; víta skutočnosť, že nové nariadenie prispelo k nárastu vývozu od príjemcov režimov „Všetko okrem zbraní“ (ďalej len „EBA“) a VSP+, čo je dôležitý príspevok k odstráneniu chudoby;
2. zdôrazňuje, že obchodná politika EÚ musí vychádzať zo zásad vonkajšej politiky EÚ (účinnosť, transparentnosť a hodnoty); keďže v článku 208 ZFEÚ sa stanovuje zásada súdržnosti politík v záujme rozvoja a vytyčuje sa odstránenie chudoby ako hlavný cieľ;
3. s uspokojením konštatuje, že v roku 2016 dosiahol dovoz do EÚ v rámci preferencií VSP (vzostupný trend) 62,6 miliardy EUR v tomto zložení: 31,6 miliardy EUR od štandardných príjemcov VSP, približne 7,5 miliardy EUR od príjemcov VSP+ a 23,5 miliardy EUR od príjemcov v rámci EBA (údaje Eurostatu zo septembra 2017);
4. pripomína, že VSP pomáha priemyslu rozvojových krajín prekonávať ťažkosti, s ktorými sa stretávajú na vývozných trhoch v dôsledku vysokých počiatočných nákladov; pripomína, že cieľmi VSP sú podľa UNCTAD zvýšenie príjmov z vývozu, podpora industrializácie rozvojových krajín, a teda aj najmenej rozvinutých krajín, a zrýchlenie ich rastu v záujme odstránenia chudoby;
5. zdôrazňuje skutočnosť, že VSP + je hlavným nástrojom obchodnej politiky EÚ, ktorý poskytuje lepší prístup na trh a je sprevádzaný prísnyim monitorovacím mechanizmom na podporu ľudských a pracovných práv, ochrany životného prostredia a dobrej správy vecí verejných v zraniteľných rozvojových krajinách;
6. víta skutočnosť, že miera využívania preferencií v prípade príjemcov v rámci EBA je vysoká; pripomína, že samotný prístup na trh nepostačuje na zníženie chudoby a nerovností v najmenej rozvinutých krajinách; zdôrazňuje preto, že režim EBA by sa mal doplniť o rozvojovú pomoc, ako aj o pomoc súvisiacu s obchodom a budovanie kapacít, aby bol ešte účinnejší; poznamenáva najmä, že v rámci EBA je potrebné väčšie úsilie na riešenie otázok, ako je zaberanie pôdy a zhoršovanie životného prostredia;
7. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v hodnotení v polovici trvania sa uvádza, že VSP mal len obmedzený vplyv na trvalo udržateľný rozvoj a ochranu životného prostredia; so znepokojením konštatuje najmä, že výroba textilu a odevov, ktoré sú hlavnými dovoznými výrobkami v rámci VSP, a obchodovanie s nimi urýchľuje zhoršovanie životného prostredia v zvýhodnených krajinách, keďže tam neexistujú primerané mechanizmy environmentálneho riadenia a odpadového hospodárstva¹; očakáva, že hodnotenie v polovici trvania VSP bude väčšmi stimulovať obchodných partnerov EÚ pri prijímaní prísnejších sociálnych, pracovných a environmentálnych noriem, čo by sa mohlo dosiahnuť prostredníctvom stimulov, akými sú dodatočné colné preferencie pre udržateľne vyrábané produkty;

¹ Pozri vyššie uvedené hodnotenie v polovici trvania VSP.

8. berie na vedomie hodnotenie, podľa ktorého režim VSP výrazne prispieva k sociálnemu rozvoju a zlepšeniu situácie v oblasti ľudským práv, a to najmä pokiaľ ide o zamestnanosť žien, základné práva a pracovné práva, dodržiavanie noriem v oblasti životného prostredia, vykonávanie postupov dobrej správy, vrátane boja proti drogám, korupcii, praniu špinavých peňazí a terorizmu, a ratifikáciu základných dohôd MOP; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila dialóg s partnerskými krajinami o týchto otázkach s cieľom zabezpečiť neustály pokrok;
9. pripomína však, že VSP je režim založený na stimuloch, ktorý sa musí v záujme účinnosti dôsledne využívať; vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa vyšetrowanie údajného nedodržiavania požiadaviek nezačalo jednotne ani včas; domnieva sa, že dočasné zrušenie colných preferencií by sa v prípade vážneho a systematického porušovania základných práv malo konzistentne a účinne využívať; zdôrazňuje význam pokračujúcej angažovanosti a monitorovania spolu s väčšou účasťou občianskej spoločnosti na týchto procesoch;
10. naliehavo vyzýva Komisiu, aby v súvislosti s údajným porušovaním ľudských alebo pracovných práv v rámci požiadaviek systému VSP prijala rýchlejšie a rozhodnejšie opatrenia; vyzýva na vytvorenie mechanizmu, ktorý môžu používať osoby alebo skupiny, ktorých sa negatívne dotklo vykonávanie systému VSP;
11. vyzýva na väčšiu podporu pre krajiny zvýhodnené v rámci VSP+, aby sa zvrátil trend znižovania diverzifikácie produktov; zastáva názor, že intenzívnejšie monitorovanie VSP+ spolu so zisteniami monitorovacích orgánov OSN a MOP a informáciami, ktoré poskytl tretie strany, prispelo k skutočnosti, že všetci príjemcovia VSP+ dosahujú pokrok pri vykonávaní 27 dohôd; vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie o zvýšenie transparentnosti monitorovania systému VSP+ zo strany Európskej únie, pričom príslušný mechanizmus by sa mal rovnakým spôsobom uplatňovať na zvýhodnené krajiny podľa VSP a EBA;
12. so znepokojením konštatuje, že neexistuje podmienenosť, aby krajiny zvýhodnené podľa VSP a EBA museli rešpektovať environmentálne normy a dodržiavať medzinárodné dohovory o zmene klímy a ochrane životného prostredia; domnieva sa, že v nasledujúcej reforme nariadenia o VSP by sa mal aktualizovať zoznam dohôd o základných ľudských a pracovných právach a o zásadách v oblasti životného prostredia a správy, najmä tým, že sa ako nová podmienenosť začlení ratifikácia a účinné vykonávanie Parížskej dohody o zmene klímy, a všeobecnejšie vyzýva Komisiu, aby poskytla technickú podporu s cieľom zlepšiť ochranu životného prostredia pri vykonávaní každého z troch režimov VSP;
13. pripomína, že EÚ musí v záujme zaistenia súladu s politikami nabádať ostatných medzinárodných aktérov, napríklad nadnárodné spoločnosti, aby sa plne podieľali na zlepšovaní dodržiavania ľudských práv, práv detí, sociálnych práv, environmentálnych práv a verejného zdravia vo svete; žiada, aby EÚ dbala o to, že v súvislosti s právom na prácu budú v celosvetových hodnotových reťazcoch, t. j. v rámci celého dodávateľského reťazca, dodržiavané ľudské práva;
14. pripomína, že systém VSP sa vzťahuje na odvetvie výroby textilu a odevov viac ako na akékoľvek iné odvetvie, že vzhľadom na nízke investičné náklady a dostupnosť pracovníkov s nízkou kvalifikáciou sa textilnému a odevnému priemyslu pripisuje

význam z pohľadu industrializácie najmenej rozvinutých krajín a že odvetvie textilu a odevov zohráva kľúčovú úlohu pri posilňovaní postavenia žien; žiada EÚ, aby zaviedla záväzný legislatívny rámec náležitej starostlivosti pre podniky a aby na odvetvie textilu rozšírila uplatňovanie modelov vytvorených v oblasti nerastných surovín z konfliktných oblastí, najmä pokiaľ ide o transparentnosť a vysledovateľnosť;

15. vyzýva na väčšiu účasť občianskej spoločnosti a rozvojových agentúr na procese monitorovania;
16. zdôrazňuje význam budovania kapacít vo zvýhodnených krajinách v záujme zníženia obmedzení na strane ponuky, pokiaľ ide o diverzifikáciu a využívanie preferencií; vyzýva v tomto smere na účinnejšie využívanie opatrení v rámci pomoci obchodu.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	22.1.2019
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 20 -: 0 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mireille D'Ornano, Doru-Claudian Frunzuličá, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Bogusław Sonik, Eleni Theocharous, Anna Záborská, Joachim Zeller, Željana Zovko
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Marina Albiol Guzmán, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Stefan Geibold, Maria Noichl, Judith Sargentini

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

20	+
ECR	Eleni Theoharous
GUE/NGL	Marina Albiol Guzmán, Lola Sánchez Caldentey
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Stefan Geurold, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Bogusław Sonik, Anna Záborská, Joachim Zeller, Željana Zovko
S&D	Doru-Claudian Frunzuličá, Enrique Guerrero Salom, Linda McAvan, Norbert Neuser, Maria Noichl, Vincent Peillon, Elly Schlein
VERTS/ALE	Maria Heubuch, Judith Sargentini

0	-

1	0
EFDD	Mireille D'Ornano

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania